

przemysłu. Trudno prorokować, zwłaszcza, gdy chodzi o tak enigmatyczny problemat, jak Rosja, ale sądzę, że ustrój bolszewicki może się utrzymać i utrzyma się, o ile nie podkopie go bierny opór chłopstwa i trudności wewnętrzne w łonie partii komunistycznej".

Kwestję, w jaki sposób mogłyby się obronić przed skutkami „piatiletki” państwa „kapitalistyczne”, załatwia Wasserman w sposób następujący: „Sądzę, że państwa, zagrożone przez eksport sowiecki mają przed sobą otwartą drogę skutecznej walki konkurencyjnej przez utworzenie t. zw. „pool”, co oznaczałoby określenie dla każdego z krajów wchodzących w skład „poolu” pewnego kontyngentu eksportowego. Oczywiście byłoby to ograniczeniem — dotkliwym nawet — wolności handlu, o ile idzie o pewne produkty, ale byłoby to, jak mi się zdaje, jedyną skuteczną bronią w walce, której ofiarą musiałyby w końcu paść wszystkie kraje o słabszej organizacji gospodarczej i słabsze ekonomicznie”.

Poglądy na powodzenie „piatiletki” są zresztą bardzo rozbieżne. I tak godzi się przytoczyć niezwykle ciekawy głos pana Zygmunta Szemplińskiego na łamach „Gazety Polskiej”, który poddawszy rozwój „piatiletki” nader wnikliwej analizie i opierając się na szeregu cyfrowych danych, dochodzi do wniosku, że „cała groźba piatiletki, to tylko majączenie chorej psychiki, to upiór, który straszy Europę a znekany głodem naród rosyjski ludzi mirażem lepszej przyszłości”. Autor wykazuje, że w Rosji nie tylko nie można mówić o jakimkolwiek postępie gospodarczym, ale że owszem Z. S. S. R. przeżywa taki sam, jak wszystkie inne państwa, groźny kryzys gospodarczy.

Bezwzględnie prawdziwy obraz o sytuacji gospodarczej w Rosji trudno sobie wyrobić z różnych powodów. Po pierwsze siłą rzeczy opierać się musimy na źródłach rosyjskich, a te oczywiście pełne są przesady i przejawskrawiania poszczególnych korzystnych momentów. Tak samo i w relacjach postronnych spotyka się dużo tendencji. Ale lekceważyć sobie tego zagadnienia pod żadnym pozorem nie wolno. chociażby jego skutki dla świata nie miały być tak wielkie, jak to malują niektórzy, to jednak jest bezwzględnie obowiązkiem wszystkich zainteresowanych państw kierować stale swą czujność w tamtą stronę i bacznie obserwować poszczególne przejawy gospodarczej przebudowy Rosji, by w krytycznym momencie nie być zaskoczonym, lecz owszem na wszelkie ewentualności przygotowanym i zdolnym do obrony.

Kürten jest odpowiedzialny za swe zbrodnie.

Tak orzekli lekarze-rzeczoznawcy.

Berlin, 21 kwietnia. (PAT). Proces przeciwko mordercy Kürtenowi wszedł dziś w stadium najwyższego napięcia, towarzyszącego zeznaniom rzeczoznawców sądowo - lekarskich, których parere ma zaważyć na wymiarze kary. Lekarze sądowi doszli do zgod-

nego wniosku, że Kürten rozporządza pełnią władz umysłowych i jest odpowiedzialny za swoje zbrodnie. Wobec tego przepisy o nieodpowiedzialności, dotyczące umysłowo chorych, nie mogą być zastosowane do oskarżonego. Zeznaniom rzeczoznawców przysłu-

chiwał się morderca Kürten z natężoną uwagą, ukazując przytem, coraz bardziej rosnące zdenerwowanie. Przemówienia prokuratora i obrońcy rozpoczną się jutro.

Powódź na Wileńszczyźnie.

Wilno, 21 kwietnia. (PAT). Sytuacja powodziowa w Wilnie staje się groźną. Poziom wody na Wilji o godz. 21 wynosił 2.94 m. ponad stan normalny. Zagrożone są powodzią domy nad brzegiem Wilji przy ul. Jarskiej, Łukiszki i nad brzegiem Antokolskim. Władze wojewódzkie zorganizowały akcję ratunkową na wypadek wylewu. Bez przerwy czynne są posterunki rzeczne Policji P., do których przewieziono reflektory dla oświetlenia zagrożonych miejsc. Również w pogotowiu są oddziały straży pożarnej i Czerwo-

nego Krzyża.

Z prowincji nadchodzą alarmujące wiadomości o wylewach, mianowicie w powiecie mołodzieńskim woda rzeczna zniósła kilkanaście mostów, kilka wsi odciętych jest od komunikacji. Wiele mostów jest zagrożonych w powiecie postawskim. Z powiatu oszmiańskiego donoszą, że ruszyły tam lody na Wilji. W samej Oszmianie Wilja wystąpiła z brzegów, zalewając domy mieszkalne, z których ludność ewakuowano.

Proces b. posła Kwiatkowskiego.

Gdynia, 21 kwietnia. (PAT). Dziś, na sesji wyjazdowej Sądu Okręgowego w Wejherowie rozpoczęła się rozprawa karna przeciwko b. posłowi Stronnictwa Narodowego Janowi Kwiatkowskiemu. Akt oskarżenia zarzuca mu zbrodnię oszukańczego bankructwa, sprzeniewierzenia, oszustwa i fałszowania dokumentów. Na ławie oskarżonych zasiadł również i syn Kwiatkowskiego, któremu zarzuca się współdziałanie w oszukańczych manipu-

lacjach ojca. Do rozprawy powołano wielu świadków. W charakterze rzeczoznawców występują: prof. Sachs z Warszawy i dyrektor Komunalnej Kasy Oszczędności Małota z Wejherowa. Przewodniczy sędzia Heinrich, oskarżenie popiera prokurator Marczak, obronę wnoszą Suchocki i Zaleski. Dzisiejszą rozprawę wypełniło odczytywanie aktu oskarżenia i zeznania oskarżonego Kwiatkowskiego.

Wielka organizacja szpiegowska działała na szkodę Francji.

Strassburg, 21 kwietnia. (PAT). Została tu wykryta afery szpiegowska. Aresztowani trzej Alzatzcy przyznali się, że niejednokrotnie jeździli do Strassburga, gdzie doręczali Niemcom plany fortyfikacji francuskich.

Paryż, 21 kwietnia. (PAT). Wiadomość, która nadeszła dziś do Paryża o aresztowaniu w Strassburgu 3-ch Alzatzczyków trudniących się szpiegostwem na rzecz Niemiec wykazuje, że ma się do czynienia z potężną orga-

nizacją szpiegową, której nici obejmowały całe zagłębie wschodnie Francji. Członkowie tej organizacji, która potrafiła wejść w stosunki z różnymi władzami, wydostawali od nich najrozmaitsze dokumenty i sprawy dotyczące robót fortyfikacyjnych wzdłuż granicy Renu i Loary. Władze bezpieczeństwa wpadły już na trop tej organizacji. Dokonano kilku aresztowań. Wśród aresztowanych znajduje się dwóch Niemców.

Król Alfons w Anglii.

Dover, 21 kwietnia. (PAT). Przybył tu dziś popoł. z Paryża król Alfons XIII, witany na dworcu kolejowym przez grono osób z tutejszej kolonii hiszpańskiej, m. in. b. ambasadora hiszpańskiego w Londynie Merry

del Val, którego król przywitał serdecznym uściskiem dłoni. Przed przyjazdem króla poczynione zostały rozległe zarządzenia, celem uniemożliwienia gromadzenia się tłumów.

Sparaliżowanie akcji wywrotowej komunistów.

Przygotowywana przez K. P. P. akcja 1-szo majowa udaremniiona przez policję stołeczną. — Likwidacja centrali technicznych. — Aresztowanie przywódców.

Komuniści warszawscy, po tylekroć poniesionych klęskach i niepowodzeniach, strofowani i dopingowani przez władze Kominternu, by raz wreszcie wykazali swą istotną siłę, postanowili godnie wystąpić w dniu 1-go maja. Zmontowano cały aparat techniczny, przeprowadzono selekcję ludzi, każdemu wyznaczono posterunek, na gwałt rozpoczęto szkolenie instruktorów, drukowano odezwy, by w odpowiedniej chwili rozrzucić je wśród młodzieży i robotników — jednym słowem energicznie zabrano się do dzieła.

Mimo, że przygotowania prowadzone były w jaknajściślejszej konspiracji, nie uszły one bacznej uwadze władz bezpieczeństwa stolicy. By jednak się bliżej zapoznać z osobami, kierującymi całą akcją pozwolono im

pracować i dopiero po ustaleniu wszystkich szczegółów przystąpiono do jej likwidacji.

Wyniki osiągnięto nadspodziewane. Jak to już donieśliśmy w ogłoszonej przez nas wczoraj depezy, policja warszawska dokonała szeregu rewizji i aresztowań i skonfiskowała kilkadziesiąt tysięcy odezw i ulotek agitacyjnych oraz całe mnóstwo instrukcji, rękopisów i okólników komunistycznych.

Aresztowania i rewizje trwały przez cały ubiegły tydzień, ciągle bowiem znajdowano nowy materiał, m. in. cenne notatki o życiu organizacyjnym komunistów polskich i jacejkach stołecznych.

Dzięki tym odkryciom udało się policji nakryć t. zw. centralę „techniki” oraz zakonspirowany skład komunistycznego związku młodzieży

polskiej (K. Z. M. P.) tudzież „technikę” stołecznego komitetu K. P. P.

Jak donosi „Gazeta Polska” policja polityczna przekazała sprawę sędziemu śledczemu do spraw szczególnej wagi p. Kwiatkowskiemu. Śledztwo zatacza szerokie kręgi, spodziewane są dalsze aresztowania.

Na podstawie dotychczasowych już wyników likwidacji Techniki Centr. KZMP i Techniki Komitetu Warszawskiego KPP śmiało twierdzić można, że akcja komunistów warszawskich w związku z dniem 1-go maja została sparaliżowana i udaremniiona.

Na terenie stolicy całą akcją likwidacyjną kierował komisarz Galczyński.

Obalenie idjotycznej plotki.

Warszawa, 22 kwietnia. (tel. wł.). Jedno z pism opozycyjnych doniosło przed kilkoma dniami, że Ministerstwo Spraw Wojskowych zamówiło za przeszło pół miliona złotych w jednej z polskich fabryk wagonów jakiś nadzwyczajny wagon salonowy dla Marszałka Piłsudskiego. Wiadomość ta została, rzecz jasna, podchwyciona natychmiast przez resztę prasy opozycyjnej obydwóch odciałów i dała jej asumpt do rozmaitych wycieczek i ironizujących uwag. Okazuje się teraz, że cała ta wiadomość była z gruntu fałszywa. Oto Ministerstwo Spraw Wojskowych, jaknajkategoryczniej zaprzecza puszczanej w obieg plotce, stwierdzając, że żadnego obstalunku na wagon salonowy nie udzieliło Ministerstwu Komunikacji. Natomiast na zamówienie Ministerstwa Komunikacji buduje się w fabryce Lilpopy w Warszawie kilka wagonów służbowych, przeznaczonych dla podróży służbowych oficjalnych przedstawicieli Rządu i wyższych urzędników Ministerstwa Komunikacji.

Zgon sen. Wyszyńskiego.

Warszawa, 21 kwietnia. (PAT). Z sekretariatu p. marszałka Senatu komunikują, że w dniu wczorajszym zmarł w Lublinie senator klubu B. B. W. R. Aleksander Wyszyński. Marszałek Senatu Raczkiewicz przesłał na ręce rodziny zmarłego senatora telegram treści następującej: Wobec bolesnej straty, jaka dotknęła Senat z powodu śmierci ś. p. Aleksandra Wyszyńskiego, senatora Rzeczypospolitej i ofiarnego działacza społecznego, w imieniu Senatu i własnym przesyłam wyrazy prawdziwego współczucia i żalu. Na pogrzebie ś. p. Wyszyńskiego będzie reprezentował marszałka Senatu sen. Czerwiński.

Zadłużenie miast.

Warszawa, 22 kwietnia. (PAT.) Wedle obliczeń Związku miast Polskich na ogólną liczbę przeszło 600 miast, 238 miast, które nadesłały dane cyfrowe, potrzebuje na spłatę krótkoterminowych zobowiązań w związku z inwestycjami 44 milionów złotych a na wykończenie rozpoczętych inwestycji 32 miliony złotych. Krótkoterminowe zadłużenie poszczególnych miast w stosunku do ich budżetów zwyczajnych jest tak wysokie, że większość miast niema możliwości spłaty zobowiązań ze swych budżetów.

Referendum ludowe w Prusach.

Berlin, 21 kwietnia. (PAT). Dziś wieczorem zamknięte zostało wpisywanie się na listy referendum ludowego w sprawie rozwiązania Sejmu pruskiego.

Kierownictwo Stahlhelmu ogłasza komunikat, w którym stwierdza, że minimalna liczba 5,270.000 głosów, wymaganych dla ogłoszenia przez rząd pruski plebiscytu została przekroczona.

Ogłoszenie dokładnego wyniku referendum zapowiada Stahlhelm na jutro.

Bunt Pretorjanów.

Revolucja pałacowa u Hittlerowców. — Znaki ostrzegawcze. — Kondotjerzy i żołdacy. — Odmarsz do komunistów. — Szef armji Stennes przeciw monarsze Hittlerowi. — Wędrownne armje.

Hittlerowcy tak długo myśleli o rewolucji przeciw republice aż doczekali się rewolucji — u siebie w domu. Są zorganizowani jak państwo w państwie. Mają swoje władze cywilne i cywilów i swoją armję i wojskowych, swoje oddziały szturmowe i oddziały ochronne. Stosunek ich do socjalistycznej walki klas był zawsze niejasny. Robotnikom i bezrobotnym tłumaczyli, że są za walką klas przeciw kapitalistom i fabrykantom, a magnatów finansowych znów zapewniali, że jeśli otrzymają dostateczne poparcie od nich, to staną się wierną gwardją w walce przeciw marksistom. Ironja losu chciała, że ta walka klas rozegrała się właśnie w ich szeregach. Wojskowi zbuntowali się przeciw cywilom, pracobiorcy przeciw pracodawcom, wynajęci przeciw wynajmującym.

Na znakach ostrzegawczych nie zbywało już oddawna. Oddziały szturmowe stanowiły rdzeń fizycznej ofensywy narodowych socjalistów, o ofensywie duchowej trudno bowiem mówić u tych płytkich i pustych demagogów. Oddziały szturmowe i ochronne stanowiły więc gwardję przyboczną wielkich przywódców narodo-socjalistycznych, pp. Hittlera, Goebbelsa, Strassera, Stoehra i innych. Oddziały szturmowe rozbiły zgromadzenia przeciwników, potykały się z republikańskim Reichsbannerem i z komunistycznym Rotfrontem. Oddziały te uprawiały terror indywidualny, urządziły od wypadku do wypadku pogromy, defilowały przed wodzami i aranżowały ćwiczenia i manifestacje, aby zaimponować najwym gapiom.

Ci nowoczesni pretorjanie byli płatni, ale niezbyt sownie. Dopiero na najwyższych sztabowych stanowiskach spotyka się pensje od 800 marek w górę. W sztabach i na czele oddziałów stali dawni zredukowani oficerowie. Dół armji wypełniony był w dużej mierze przez tłum bezrobotnych, nie-

douków, fanatyków, najemników i awanturników, nie mających wiele do stracenia, a lubiących bójkę i awantury. Że nie przestrzegano tam zasad skrupulatnego doboru moralnego towarzyszy broni, tego dowodzi niedawny rozkaz Hittlera, zakazujący badania przeszłości poszczególnych dowódców i żołnierzy i wnoszenia skarg z tego powodu — pod grozą wykluczenia z partji.

Było więc w tej armji zaciężnej sporo motłochu ciemnego, zawziętego i pozbawionego skrupułów, który dziś był po stronie Hittlerowców, aby jutro przejść do komunistów, potem znów wrócić i t. d.

Ludność Polski.

Według przybliżonych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego opartych na danych spisu ludności z r. 1921 oraz danych ruchu naturalnego ludności i emigracji, ludność Polski na dzień 1 stycznia 1931 r. wynosi 31,148,000, z czego na Województwa centralne przypada 13,067,000, na Województwa wschodnie 5,314,000, zachodnie 4,423,000, południowe 8,344,000.

W IV-ym kwartale r. 1930 małżeństw zawarto 79,441 (10.3 na 1000 ludności), urodzeń zarejestrowano 248,730 (32.4 na 1000 ludności), zgonów 126,887 (16.5 na 1000 ludności), przyrost naturalny wynosił 121,843 (15.9 na 1000 ludności).

W całym roku 1930 małżeństw było 300,421 (9.7 na 1000 ludności), urodzeń zarejestrowano 1,015,834 (32.8 na 1000 ludności), zgonów 490,370 (15.8 na 1000 ludności), przyrost wyniósł 525,464 (17.0 na 1000 ludności).

W IV kwartale 1930 liczba małżeństw w porównaniu do IV kwartału roku poprzedniego uległa zmniejszeniu o 8.8% i to we wszystkich grupach

Przy ostatnich wyborach do Reichstagu wybuchł w Berlinie bunt oddziałów szturmowych przeciw przywódcy partyjnemu, doktorowi Goebbelsowi. Najemnicy, korzystając z sytuacji, w której byli niezbędni dla partji, domagali się mandatów poselskich, podwyżek i autonomji. Sam Hittler musiał przyjechać z Monachjum do Berlina i robić zgodę. Pretorjanie otrzymali podwyżki i autonomję, złożono sobie nową przysięgę wierności, nieobowiązującą zresztą długo, jak to bywa u kondotjerów.

Są jednak, względnie były u hittlerowców i elementy ideowe, choć pod względem umysłowym niedojrzałe. Ci ludzie brali na serio rzekomy socjalizm i radykalizm hittlerowców, a gdy tylko uzyskali wstęp za kulisy, odwracali się ze wstrętem od panującej tam obłudy, pustki duchowej i geszefciarstwa. Rozczarowani zatrząskiwali za sobą drzwi z hałasem. Tak odszedł znany z czasów wojny kapitan marynarki

Mücke, tak odszedł Otto Strasser, tak odszedł porucznik Scheringer, siedzący w twierdzy za propagandą hittlerowską w armji. Ten ostatni jest już oficjalnie komunistą, a inni są też na drodze do tej przemiany.

Ostatni bunt berliński oddziałów szturmowych pod wodzą byłego kapitana policji Stennesa, za którym poszły również liczne oddziały pruskie, saskie, śląskie i inne, jest największą z dotychczasowych rewolt. Można mówić o wystąpieniu kilkunastu tysięcy najczynniejszych członków. Hittler nie zna pardonu, wyklucza tysiące buntowników i podejrzanych o nieprawomyślność, a nawet tak wielki dygnitarz, jak Goebbels, został suspendowany i skazany na rodzaj karceru domowego, który kto wie czy nie zakończy się wykluczeniem.

W tej walce Hittler jest silniejszy, bo ma pieniądze. Stennes także widać nie jest pozbawiony narazie środków, bo założył rewolucyjną partję narodo-socjalistyczną, wydaje pismo i atakuje Hittlera z powodu jego „ugodowości“ wobec rządu. Ale jak długo starczy mu środków niewiadomą. A jeśli nie starczy, to szeregi komunistów znów wzrosną.

Wracając czas wojny trzydziestoletniej. Po Niemczech krążą armje żołdaków i idą do tego, kto im więcej zapłaci. W.

Zanim kupisz SZKŁO i PORCELANĘ oglądnij ceny u Firmy T. i J. AWIN, Lwów, Pasaż Mikolascha.

Ze scen paryskich.

Drużyna „piętnastu“ w teatrze „Vieux Colombier“. — „Piotr czy Dżek“ Fr. de Croisset'a. — Problem konkurencji zawodowej w małżeństwie. — Jeszcze o wojnie.

(Korespondencja własna „Gazety Lwowskiej“)

Po zlikwidowaniu z powodów osobistych teatru „Vieux Colombier“, który znajdował się u szczytu rozgłosu, słynny reformator francuski J. Copeau osiadł w Burgundji, gdzie pomimo niezwykle uciążliwych warunków, kontynuował pracę nad kształceniem i formowaniem młodych uczniów. Objężdżał z nimi grody, miasteczka i wioski, występował w karczmach i salach przygodnych na jarmarkach. W obcowaniu bezpośrednim z publicznością ludową, prymitywną, lecz szczerą w swych odruchach, uczniowie jego nabrali w grze rozmachu i werwy, bardzo odrębnej od rutyny panującej w teatrach miejskich. Kładąc nacisk na poezję i głębię uczucia w realizacji scenicznej, J. Copeau nie zaniedbywał bynajmniej pracy nad wyrobieniem u swych pupilów kompletnej techniki aktorskiej, gdzie gimnastyka, fechtunek i taniec ugruntowują studjum pozy i mimiki plastycznej, na wzór pięknej tradycji japońskich „no“. Na odczycie w Paryżu oznajmił publicznie, że odtąd Drużyna Piętnastu, sformowana z jego dawnych uczniów wystąpi zupełnie samodzielnie. Nic dziwnego, że pierwsze ich popisy w sławnym gmachu teatru Vieux Colombier wywołały ogromne zaciekawienie.

Na pierwszy ogień poszedł „Noe“ A. Obeya. Rzecz osnuta bardzo dowolnie na wątku biblijnym z humorem rubasznym, z szczerością nawiąanej niekiedy inwencji wznoszącej się jednakże chwilami do silnych akcentów poetyckich. Akt I. Wykończenie Arki i załadowanie do niej rodziny Noego z narzeczonymi oraz różnymi zwierzętami. Akt II i III. Na Arce — przy ukazaniu się pierwszego promienia słonecznego po potopie, przy rozpętaniu się wichrów, mających osuszyć ziemię. Akt IV. Na szczycie Araratu. Słabość i pasje natury ludzkiej objawiają się już na Arce, gdzie wrzały waśnie i swary rozdmuchane ambicją twardego Chama i przebiegłością Sema. Bez wahania synowie opuszczają Noego natychmiast po wyładowaniu. W obrazie tym o symbolizmie cokolwiek za elementarnym, osamotniony Noe z bólem w prostym swem sercu uchyla czoła przed wolą Twórcy i zabiera się do budowy nowego domu.

Znamienne są zwłaszcza inscenizacja i pojęcie gry Drużyny Piętnastu, z kapitalnym P. Fresnayem, St. Deni-sem, Maistrem i panią Byng na czele. Wszystko się dzieje pod hasłem dyscypliny zresztą dość elastycznej zespołu: każdy ruch skomponowany

jest rytmicznie w grupach z uwydatnieniem dynamiki stylizowanej gestu i pozy. Autor zastosował się dokładnie do tej ideologii. Tekst jego wygląda tak, jak gdyby pisany był post factum do scenarjusza reżyserskiego. Miewa momenty podniosłe, natchnione, ale często wpada w onomatopee i krótkie urwane zdania, którym dopiero bujna mimika aktorska dodaje treści i sensu.

Przewaga strony reżysersko-inscenizacyjnej nad autorem uderza jeszcze bardziej w „Zgwałceniu Lukrecji“ A. Obeya. Sam pomysł był dziwny — przetransponowanie na scenę wspaniałego poematu Szekspira, gdy ma się do dyspozycji całe jego olbrzymie dzieło dramatyczne. Autor parę scen dorobił, liczne ustępy kazał wygłaszać z patosem dwóm zamaskowanym recytantom (reminiscencja chórów antycznych i japońskich teatrów marjonełkowych). Z wyjątkiem ostatniego aktu: pożegnania Lukrecji z mężem i jej samobójstwo — reszta wypadła raczej ubogo i luźnie, o ile chodzi o samą sztukę. Tem niemniej stwierdzić wypada, że w atmosferę zmanierowania i stylizacji intelektualistycznej rozpanoszonych w trupach awangardy, wstępy Drużyny Piętnastu wniosły technicznie ożywcze swym młodym entuzjazmem, ukochaniem poezji i plastyką swoistą strojów i dekoracji, utrzymany w duchu prymitywno-fantazyjnego realizmu.

Po 5-ciu latach włóczęgi literacko-dziennikarskiej w krajach egzotycznych Fr. de Croisset wystąpił z

„Piotrem i Dżekiem“ w teatrze Athenée. Krytyka i publiczność witały z rozczuleniem w tym Synu Marnotrawnym ciem wielki zgastego przedwcześnie Rob. de Flersa, którego był współpracownikiem. Jeżeli nie ubito dlań cielca, to jedynie dlatego, że moda dzisiejsza zastąpiła ten symbol mniej strawnymi zapewne bankietami w szykownych restauracjach.

Cóż nam nowego dać Fr. de Croisset? Pomysłowo wyzyskane tło i sporo miłego humoru. Bo wątek jest stary, jak świat, i autorowi mało bodaj na nim zależało. Nieśmiały i młody wynalazca (Gravey) zakochuje się w ambitnej i próżnej Fernandzie (J. Renouard), która go przyjmie z braku laku, aby opuścić wkrótce dla kariery kinowej i kochanka dawnego reżysera. Staje się sławną gwiazdą. Towarzyszka jej szczerą i zacna dziewczyna (B. Montel) poratuje Piotra i sprwadzi go na ścieżki spokojne małżeństwa. Ale przedtem, po miłym prologu i raczej zbytecznym akcie pierwszym, konflikt zaognia się w sali speakera radjowego, a kończy się pomyślnie skonfundowaniem stadła kinowego w trakcie wyświetlania filmu na podwórzu fabrycznym. Swada i technika sceniczna autora stanowią wraz z otoczeniem modernistycznym akcji główne walory sztuki.

Pomimo ujęcia wodewilowego i w środowisku bardziej powszednim „Spodniczka czy Toga“ (Les dessous ou la robe) P. Webera i A. Madisa więcej bodaj niż sztuka Croisseta, zawiera treści życiowej i obserwacji w związku z interesującym

